

СТАНОВИЩЕ

върху материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.4. Науки за земята, Научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“, по дисциплината „Защитени природни територии“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 36/29.04.2025 и в сайта на ЛТУ с код на процедурата ELA-As P-0425-165 за нуждите на катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“ към Факултет „Екология и ландшафтна архитектура“ като кандидат участва гл. ас. д-р **Христина Банчева-Преславска**, Факултет „Екология и ландшафтна архитектура“, катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“

Изготвил становището: доц. д-р Светла Братанова-Дончева – ИБЕИ-БАН

4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.3. Биологически науки, Научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“, Определена за член на научното жури със Заповед ЗПС-321/30.05.2025

Кандидат за участие в конкурса: гл. ас. д-р Христина Банчева-Преславска

1. Кратки биографични данни за кандидата

Гл. ас. д-р **Христина Банчева-Преславска** е родена през 1985 година. Завършва средното си образование в Испанска езикова гимназия „Мигел де Сервантес“ през 2004г. От октомври 2004 до май 2005 следва в Университет Триер, Германия и придобива Диплома за владеене на немски език DSH 3. Висшето си образование завършва през 2009г. в ЛТУ-София като бакалавър - инженер по горско стопанство Специалност „Екология и опазване на околната среда“. През периода 2009 – 2010 завършва магистърска програма в Химико технологичен и металургичен университет (България), Стопанска академия „Д. А. Ценов“ (България), Кралски университет в Белфаст (Великобритания), Фламандски институт за технологични изследвания (Белгия), Международен технологичен университет на ЮНЕСКО (Франция) по Специалност „Опазване на околната среда и устойчиво развитие“ и придобива ОКС „Магистър- еколог“. Между август 2012 и декември 2012 е Специализант – стипендиант, в Леуфана университет, Люнебург – Германия, с тема „Образование за устойчиво развитие“. Разработва докторска дисертация между 2012 и 2017 г в ЛТУ-София, с Тема на дисертацията: „Съвременни подходи при организация на образователни дейности в защитени територии“ и придобива академичната степен „Доктор“.

Започва трудовата си дейност отначало като сътрудник проекти и координатор проекти към Фондация „ЕкоОбщност“ и Сдружение „Велоеволюция“. По-късно постъпва като стажант към „Макметал“ Холдинг АД. Между 2013-2017 работи като ръководител екологични проекти към Фондация „Екоцентрик“. От 2015 работи като учител в Частна

гимназия „Меридиан22“ като част от международната образователна програма за ученици от гимназиален етап, разработена от Организацията на международния бакалауреат, в областта на екологични проекти. От 2017-2018 работи като Хоноруван преподавател към Факултет по педагогика, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, а през 2018-2019 – като Ръководител на педагогическа практика, Лесотехнически университет, ЦПО. От януари 2017 е назначена за Асистент към Катедра ЕОВОС, Лесотехнически университет и провежда упражнения по дисциплините: Защита срещу ерозия и порои, Защитени природни територии в България и др., а от септември 2018 и досега е Главен асистент към Катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“ (ЕОВОС), Лесотехнически университет.

Владее немски, испански, английски и ползва португалски език.

Според Автобиографията на кандидатката за периода 2008-2012 г. тя е получила 6 отличия и награди и е спечелила 2 стипендии.

От прегледа на професионалния път на гл. ас. д-р Христина Банчева-Преславска прави впечатление устойчивата мотивация за реализация по специалността и систематичност в събирането на опит в областта на екологията и опазването на околната среда.

Като учен д-р Христина Банчева-Преславска е публикувала 1 монография, 1 книга, 1 студия и 24 научни статии (6 от които в издания с ИФ, 12 в реферирани издания), 5 научно-популярни статии. Ръководила е 2 проекта и е участвала в 6 национални и 3 международни научни проекта.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ.

Представени са всички материали и документи, необходими за участие в настоящия конкурс, както го изисква ЗРАСРБ и ПРАВИЛНИК ЗА РАЗВИТИЕ НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИЯ УНИВЕРСИТЕТИ ЛТУ, 2018 – Раздел IV, чл. 59, 60 (4). Кандидатът професионално е представила материалите си за конкурса за придобиване на академичната длъжност „Доцент“.

Общите точки получени от публикационната и изследователската дейност по различните показатели на д-р Христина Банчева са 677 при минимални изисквания – 400 т.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата (работа със студенти и докторанти)

От самото начало на професионалното си развитие д-р Христина Банчева целенасочено работи в областта на обучението и на образованието свързано с екологични проблеми. Наред с работа като учител в средното образование в последните години тя работи и в сферата на висшето образование:

От Септември 2017 до Юни 2018

Хоноруван преподавател към Факултет по педагогика, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ по дисциплината „Основи на неформалното образование“.

От Февруари 2018 до Март 2019

Ръководител на педагогическа практика, Лесотехнически университет, ЦПО

- Ръководство на педагогическа практика
- Участие в ДИК за провеждане на ДИ по педагогическа практика
- Съръководство и рецензиране на дипломни работи на студенти и специализанти

От Януари 2017 До Септември 2018

Асистент към Катедра ЕОВОС, Лесотехнически университет, със задачи

- Провеждане на упражнения по дисциплините: Защита срещу ерозия и порои, Защитени природни територии в България и др.

От Септември 2018 до днес

Главен асистент към Катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“ (ЕОВОС), Лесотехнически университет, със задачи

- Провеждане на лекции и упражнения по дисциплините: Защитени природни територии, Екотуризм, Устойчив туризм и др.
- Работа с дипломанти - консултиране, ръководство, рецензии на дипломни работи.
- Организиране на събития и инициативи със студенти и ученици, гост-лектори и др.
- Други

Кандидатката е първи автор в екипи разработили ръководства и наръчници:

- Банчева-Преславска, Х. и др. *„Методическо ръководство за прилагане на метода “младежки доброволци обучават младежи за опазване на околната среда“.* Наръчник на Неформални видри. Фондация „Екоцентрик“ 2017, ISBN 978-619-90127-4-1.
- Банчева, Х. и др. *„КонсУмувай – градски образователни турове за отговорно потребление. Наръчник на мултипликатора“.* Фондация „Екоцентрик“ 2016, ISBN 978-619-90127-3-4.
- Банчева, Х. и др. *„Методическа кутия с 96 методи и техники за провеждане на образователни дейности.“* Фондация „Екоцентрик“ 2013, ISBN 978-619-90127-2-7
- Банчева, Х. и др. *„Наръчник за провеждане на образователни дейности в Природен парк „Врачански Балкан“.* Фондация „Екоцентрик“ 2013, ISBN 978-619-90127-1-0.

Според приложената справка д-р Христина Банчева е рецензент на 5 дипломни работи и научен консултант на 4 дипломанта към Катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“ - Факултет „Екология и ландшафтна архитектура“ по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“. Също така към ЦПО-ЛТУ е била рецензент на 3 защитени дипломни работи и е участвала в 15 изпитни комисии на държавни изпити за придобиване на професионална квалификация „Учител“ към ЦПО.

Впечатлението ми е, че кандидатката активно се включва в дейностите на ЛТУ и това показва, че се радва на доверието на колегите си към качеството на нейната работа.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

Общо описание на представените материали

Представените материали за участие в конкурса на д-р Христина Банчева са общо 27 публикации, от които 24 статии (6 с ИФ и 12 в реферирани и индексирани бази данни,) 1 монография, 1 студия и 1 книга. Представен е списък с 11 проекти - ръководство в 2 и участия в 9 научно-приложни проекта. Забелязани са 33 цитирания. Представените материали съответстват и надхвърлят минималните национални изисквания за придобиване на академичната длъжност „Доцент“.

- Монографии - 1 бр.;
- Книги - 1 бр. + 1 студия;
- Публикации – общо 27 бр., в научни списания 24 бр.;
- Цитирания – 33 бр. – 17 бр в реферирани в Web of Science и 16 в нереферирани списания с научно рецензиране.
- Проекти - 11 бр.

При анализа на справката за наукометричните показатели на д-р Христина Банчева, изисквана според Правилника се установява, че кандидатката не само, че отговаря на минималните изисквания по групи критерии, но и ги надвишава. Кандидатът участва в конкурса с 24 публикации в издания, реферирани и индексирани в базите данни Web of Science Core Collection и Scopus; 1 монография; 5 научно-популярни статии; 1 глава от колективна монография. По отделните показатели, събраните точки са както следва:

Показател А – Дисертационен труд за ДНС „Доктор“ – 50 т.

Показател В –100 т. при изисквани 100 т.

Показател Г – научна продукция - 241 т. - при изисквани 240 т.

Показател Д – цитирания общо 33 - 17 – в научни издания (85 т. при изисквани 50) + още 41 т. – други 16 цитирания.

Показател Е – участия в проекти – 160 т., при изисквани 75 т.

От научната продукция общо 24 статии, 6 с ИФ и 12 са реферирани (в чуждестранни и български издания)– или 75%. В 11 от статиите кандидатът е самостоятелен автор и 15 са на чужд език.

В материалите са приложени още 5 научно-популярни статии, както и 1 глава от колективна монография на български език. В периода 2013-2017 кандидатката е публикувала съвместно с колектив 4 методически ръководства и наръчници свързани с образователни дейности в областта на екологията и опазването на околната среда. Цитиранията в реферирани издания са на 13 статии и са 17 бр., а точките са 85. Общо от всички забелязани цитирания събраните точки са 126.

Представените материали от кандидата д-р Христина Банчева са достатъчни според ЗРАСРБ и Правилника на ЛТУ и покриват както националните така и специфичните минимални изисквания за АД „Доцент“

4.1 Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

За периода 2011-2024 участва в 11 проекта, от които на 2 е ръководител (2016-2021), участва като експерт и изследовател в 9 проекта – 6 национални и 3 международни.

Участието на д-р Банчева в различни проекти на неправителствените организации: Фондация ЕкоОбщност, Сдружение Велоеволюция, Фондация „Екоцентрик“, За Земята, Greenpeace, Национална скаутска организация в България, както и благодарение на работата ѝ в две различни холдингови компании – Овергаз Инк и Макметал Холдинг АД, ѝ дава възможност не само да се изгражда като изследовател, но и да развива организационни способности, добри комуникационни умения за работа в екип. Различните специализации в чужбина и животът в мултикултурна среда са помогнали за усъвършенстване на комуникационните умения.

4.2 Характеристика на публикуваните научни резултати

Три са основните направления в изследователската работа на кандидата и научната продукция:

1. Съвременно състояние и управление на защитени територии с национално и международно значение;
2. Оценка възможностите за екотуризъм в ЗТ и разработване на подходи за организирането му;
3. Подходи в обучението по екология и опазване на околната среда.

По първото направление е разработената монография: *Банчева-Преславска, Х. Съвременни подходи при организация на образователни дейности в защитени територии. Издател: Фондация „Екоцентрик“. ISBN 978-619-90127-6-5 (print), eISBN 978-619-90127-5-8, 150 стр.* Представени са научно-приложните приноси на тази монография, които аз приемам. Научните приноси не приемам изцяло, а само в частта *„Методичен подход с набор от критерии и индикатори за ефективно управление на Националните паркове“*. Предложеният подход е добре представен, но би могъл да бъде още по-добре научно обоснован на базата на съвременните екологични концептуални публикации, както и на базата на стратегически документи, касаещи екосистемните услуги. По това направление са публикувани 17 статии, 1 студия, извършени са 6 обучения, участия в 6 конференции и 1 кръгла маса, разработени са 4 дипломни работи, които кандидатката е рецензирала или консултирала. Като научен принос признавам предложения холистичен подход за устойчиво управление на влажни зони. Тук отново бих препоръчала да се обърне по-детайлно внимание на концепцията за оценка на екосистемните услуги, с по-дълбоко познаване на процесите в екосистемите и техните функции.

По второто направление са публикувани 11 статии и 1 студия – *Банчева-Преславска Х., Първанова Д. 2025. Интегриран подход в управлението на защитени местности. Опазване чрез екообразование в Шабленско и Дуранкулашко езеро. Екоцентрик,*

София. ISBN 978-619-93317-0-5, eISBN 978-619-90127-0-3, 44 стр. Освен това кандидатката е работила по 2 проекта, участвала е в 3 обучения и 3 конференции. Разработени са 2 дипломни работи. Представените приноси приемам в общи линии, но отново ми липсва научна задълбоченост на представените материали.

По третото направление са публикувани 6 статии, участия в 4 проекта, 3 обучения и 2 конференции. Кандидатката е ръководител на педагогическа практика, рецензент на 3 дипломни работи към ЛТУ. Приемам предложените приноси към това направление – смятам, че кандидатката има достатъчно опит в тази сфера и проявява целенасоченост и задълбоченост още от началото на професионалния си път. Като приложни приноси ценя разработените и издадени в съавторство 4 бр. наръчници за образование в областта на екология и ОПС, за преживяване на природата в защитените територии за различни целеви групи.

4.3 Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

Забелязаните цитирания са 33 на 16 публикации след 2014 година. Последните цитирания са от 2023. Събраните точки са: от реферирани списания – 85, при изисквани – 50 т.; други цитирания – 41 т. Общо събраните точки са 126.

Според типа на цитиранията:

- В реферирани списания и монографии - 17
- В сборници от научни форуми - 9 цитирания;
- В учебни помагала, не реферирани списания, дисертации и др. - 7 цитирания.

Освен научната ѝ продукция, д-р Христина Банчева има значителна дейност и като лектор, както и като рецензент и участник в изпитни комисии. Прави впечатление големия брой участия в конференции, семинари и обучения, които ѝ дават широк поглед върху научно-приложните аспекти на избраното направление, както и възможност да представи свои подходи и да презентира своите резултати.

4.4 Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Предложените научно-приложни приноси като цяло са адекватно формулирани и отговарят на научната продукция на кандидата. Някои от научните приноси трябва по-скоро да влязат в графата – научно-приложни. Смятам, че кандидатът трябва да търси нови предизвикателства и да задълбочи своята научна работа, като се базира на съвременните научни екологични изследвания, постижения и концепции.

5. Оценка на личния принос на кандидата

От представената научна продукция, в по-голямата част от публикациите д-р Христина Банчева е първи или самостоятелен автор. В останалите статии подходът е интердисциплинарен и затова са разработени от по-големи екипи, но кандидатът има равностоен и конкретен личен принос. Участието и ръководството в множество проекти и екипи показват признанието на отделните институции към нейната експертиза и организаторски и комуникативни умения.

Оценявам активната научно-приложна дейност на д-р Христина Банчева, нейния стремеж да се развива целенасочено и в нови посоки, практическите ѝ умения и познания в областта на обучението по приложна Екология.

6. Критични бележки

Препоръката ми е кандидатката да наблегне повече на научно-изследователската си работа и да задълбочи научните анализи в областта, в която се специализира. Това ще ѝ даде възможност да публикува в по-престижни научни списания и да увеличи възможността да бъде повече цитирана.

7. Лични впечатления

Не познавам лично д-р Христина Банчева, но от представените материали, подробната автобиография, участието ѝ в многобройни обучения и проекти, публикуваната продукция, оставам с впечатлението за амбициозен млад човек, който е готов да разработва свое научно направление и да се посвети на обучението на бъдещи поколения учени в областта на екологията и опазването на околната среда. Препоръката ми е да премине на по-високо ниво на разработки базирани на съвременните научни постижения свързани с опазване на интегритета на екосистемите и осигуряване на ефективно управление на екосистемните услуги.

8. Заключение

Във връзка с посоченото по-горе, предлагам **д-р Христина Банчева-Преславска да бъде избрана за „доцент“** в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.4. Науки за земята, Научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“, по дисциплината „Защитени природни територии“

Изготвил становището:

(доц. д-р Светла Дончева)

Становището е предадено на:

3.09.2025